

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (ΜΕΡΟΣ 1^ο)

Εθνοπροδότες στα χρόνια της ισχυρής Ελλάδας και της “παγκοσμιοποίησης” (1996-2003)

Έχουμε περιγράψει με διάφορες ευκαιρίες το πόσο πυκνά και συνταρακτικά ήταν τα τελευταία τρία χρόνια¹. Όπως αυξήθηκε ραγδαία η πειθαρχία και ο έλεγχος μας από τα κράτη, έτσι εξίσου έντονος ήταν οι αλλαγές στον τρόπο που οργανωνόμαστε εναντίον τους. Αυτό, φυσικά, δεν αφορά μόνο την αφεντιά μας. Παρόλα αυτά, γι’ αυτά που κάνουμε εμείς είμαστε υπεύθυνοι, αυτά γνωρίζουμε καλύτερα, έτσι γι’ αυτά θα μιλήσουμε.

Το *antifa selanik* πέρασε από διάφορες οργανωτικές αλλαγές τα τελευταία τρία χρόνια, λίγο κατ’ ανάγκη και λίγο κατ’ επιλογή. Γνώμονας σε αυτές τις αλλαγές ήταν η ανάγκη να επιβιώσουμε σαν συλλογικό σώμα, να διατηρήσουμε την αυτονομία της σκέψης μας και της πολιτικής μας οργάνωσης απέναντι στο κράτος και ο στόχος να γνωρίσουμε κι άλλους ανθρώπους με τις ίδιες ανησυχίες. Στην προσπάθεια να κάνουμε έναν απολογισμό της πορείας και των επιλογών μας, σκεφτήκαμε πως είναι χρήσιμο να ανατρέξουμε στο συλλογικό μας παρελθόν, για να καταλάβουμε το παρόν και να προετοιμάσουμε το μέλλον μας. Αυτή ήταν η πρώτη αφορμή για αυτή την σειρά κειμένων.

Η δεύτερη αφορμή, κάπως τυχαία, ήταν η αναδιοργάνωση του αρχείου εντύπων στο στέκι μας. Αποφασίσαμε να ξεσκονίσουμε και να βάλουμε σε τάξη τα εκατοντάδες βιβλία και περιοδικά που είχαμε κάπως παραμελίσει. Ένας παλιός σύντροφος μας έφερε μερικές ακόμα εκατοντάδες έντυπα. Κι έτσι καταλήξαμε να ξεφυλλίζουμε γραπτά προηγούμενων δεκαετιών, που έβγαζαν άνθρωποι σαν κι εμάς, που ζούσαν στη Θεσσαλονίκη και προσπαθούσαν να κάνουν πάνω-κάτω ό,τι κι εμείς· με τις επιτυχίες και τις αποτυχίες τους. Πέσαμε πάνω σε διάφορα πράγματα που φάνηκε να σχετίζονται έντονα με όσα συζητάμε σήμερα για την πολιτική μας δράση και αποφασίσαμε αυτό το υλικό να περάσει από συλλογική επεξεργασία.

Κάθε φορά που χρειάστηκε να ερμηνεύσουμε κάτι που συμβαίνει γύρω μας, από τα lockdown μέχρι την αύξηση των τιμών της ενέργειας, το κάναμε ξεκινώντας από το παρελθόν του καπιταλιστικού κόσμου. Έχουμε πάντα μια προσέγγιση ιστορική, καθώς δεν πιστεύουμε σε αναπάντεχα γεγονότα που συμβαίνουν εκ του μηδενός. Συνεπώς, με τον ίδιο τρόπο αποφασίσαμε να εξετάσουμε και την δική μας ύπαρξη και διαδρομή ως ένα ιστορικό προϊόν, πολύ μικρής κλίμακας μιν, αλλά όχι και τόσο τυχαίο. Κρίναμε πως η κοινωνική συγκυρία της τελευταίας εικοσαετίας στην χώρα εξηγεί καλύτερα την συγκρότηση μας και είναι πιο καθοριστική από την δραστηριότητα και τις ιδέες των ατόμων που συμμετέχουν στις *antifa* ομάδες της πόλης. Φυσικά, ο υλικός και διανοητικός κόπος των μελών μιας ομάδας έχει κομβική σημασία. Αυτό που θέλουμε όμως να πούμε, είναι ότι κανένας δεν αποφάσισε να οργανωθεί ενάντια στο κράτος και τους φασίστες με επιφοίτηση του αγίου πνεύματος. Παρομοίως και το *antifa selanik* δεν δημιουργήθηκε το 2012 εκ του μηδενός, απλά επειδή κάποια άτομα είχαν καλές ιδέες και όρεξη για δράση.

Σε αυτή την σειρά κειμένων θα διαβάσετε μια συνοπτική εξιστόρηση του τι συνέβαινε στην Ελλάδα και τον πλανήτη από τα τέλη 90’s μέχρι σήμερα: πως εξελισσόταν η καπιταλιστική κρίση και ο διακρατικός ανταγωνισμός, τι έκανε το ελληνικό κράτος, τι συνέβαινε στην ελληνική κοινωνία, τι έκανε η αριστερά της χώρας για να υπηρετήσει τα συμφέροντα των αφεντικών της. Κι ανάμεσα σ’ αυτά, θα δείτε τι έκαναν κάποιοι άνθρωποι που προσπάθησαν να οργανωθούν αυτόνομα ενάντια στην υποτίμηση της ζωής τους, η οποία έπαιρνε χίλιες μορφές.

1. Η πιο αναλυτική παράθεση των απόψεων μας για το θέμα «πανδημία» βρίσκεται στο κείμενο «Συλλογικά παθήματα & μαθήματα από τα τελευταία τρία χρόνια», περιοδικό *Selanik*, τ. 1, Δεκέμβριος 2022

Οι πρώτοι που αυτοπροσδιορίζονται ως «αυτόνομοι» στη Θεσσαλονίκη εμφανίζονται κάπου στις αρχές των 00’s. Το παρόν κείμενο περιγράφει το πώς προέκυψε αυτό το φρούτο, ποια ερεθίσματα το οδήγησαν να διαχωριστεί από την αριστερά και τον αναρχικό χώρο και ποιες ήταν οι συλλογικές του απόψεις που αποτελούν κληρονομιά των μεταγενέστερων αυτόνομων ομάδων, δηλαδή και δική μας κληρονομιά.

Η «παγκοσμιοποίηση» και τα κινήματα εναντίον της

Η περίοδος την οποία εξετάζουμε ξεκινά με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ και την αρχή της επόμενης φάσης της παγκόσμιας σύγκρουσης. Τα κράτη που βγαίνουν νικητές από αυτόν τον πόλεμο είναι οι χώρες του NATO (ΗΠΑ, ΕΕ και λοιποί σύμμαχοι) και η Κίνα. Ακριβώς την στιγμή που το ανατολικό μπλοκ καταρρέει, ξεκινάει μια σειρά συγκρούσεων που έχουν ως στόχο να μοιράσουν τις ηττημένες χώρες σε σφαίρες επιρροής μεταξύ των νικητών και να ανασχέσουν την ανάκαμψη της Ρωσίας σε δύναμη παγκόσμιας εμβέλειας. Όμως, παράλληλα, οι νικητές συγκρούονται μεταξύ τους εμπορικά, διπλωματικά, ακόμα και στρατιωτικά, προσπαθώντας ο ένας να ανασχέσει την ηγεμονία του άλλου. Ο Πόλεμος του Κόλπου (1990-1991) είναι ένα τέτοιο παράδειγμα.

Την εποχή αυτή, ελλείψει του μεγάλου φόβητρου της ΕΣΣΔ, οι προηγούμενες πλανητικές συμμαχίες κλονίζονται και το κάθε έθνος-κράτος αρχίζει να κάνει τους δικούς του λογαριασμούς. Για το ελληνικό κράτος, το χαρακτηριστικότερο παράδειγμα ήταν η προέλαση του στα Βαλκάνια και η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας. Η Ελλάδα δίνει λύση στα προβλήματα της οικονομίας της κατακτώντας οικονομικά τις διαλυμένες χώρες στα βόρεια σύνορα της και εισάγοντας μαζικά υποτιμημένη εργατική δύναμη (μετανάστες από τα Βαλκάνια). Προσπαθεί, επίσης, να επαναφέρει την παγωμένη στρατηγική της Μεγάλης Ιδέας, σχεδιάζοντας μια ενδεχόμενη επέκταση των συνόρων της προς βορρά (Αλβανία και Μακεδονία) σε συνεργασία με τους Σέρβους χασάπηδες του καθεστώτος Μιλόσεβιτς². Την ίδια στιγμή καταστρώνει σχέδια διάλυσης του τουρκικού κράτους μέσω του κουρδικού αντάρτικου και της σύγκρουσης στο Αιγαίο.

Όλη την δεκαετία του ‘90 κυριαρχεί η νεοφιλελεύθερη ιδεολογία του «Τέλους της Ιστορίας», για την οποία έχουν ειπωθεί αρκετά, πριν ακόμα φτάσει ο ίδιος ο Fukuyama να παραδεχτεί πως έλεγε μπαρούφες³. Αντιθέτως, έχουν περάσει στην λήθη οι αντίστοιχες αριστερές ιδεολογίες της εποχής που προανήγγελλαν το «τέλος της εργασίας», το «τέλος των εθνικών-κρατών», την έλευση της παγκόσμιας «Αυτοκρατορίας»⁴, κ.α.. Όλες αυτές οι ιδέες μαζί συνιστούσαν τον δημόσιο διάλογο σχετικά με την λεγόμενη «παγκοσμιοποίηση»: μια εποχή που τα έθνη-κράτη δήθεν εξα-

2. Ο Σλόμπονταν Μιλόσεβιτς ήταν πρόεδρος της Σερβίας και της Γιουγκοσλαβίας από το 1989 έως το 2000, δηλαδή από την κατάρρευση του σοσιαλιστικού καθεστώτος και καθόλη την διάρκεια του πολέμου μεταξύ των εθνικών κρατών που αποσπάστηκαν από την Γιουγκοσλαβική Ομοσπονδία. Για τα εγκλήματα του καθεστώτος του και την εμπλοκή της Ελλάδας, μπορείτε να δείτε το βιβλίο: Carthago (2013), Ελληνοσερβική φιλία 1991-1995, εκδόσεις Αντισχολείο.

3. Ο F. Fukuyama είναι αμερικανός πολιτικός επιστήμονας, που υποστήριξε πως η πτώση του ανατολικού μπλοκ σηματοδοτεί το «Τέλος της Ιστορίας», δηλ. την αιώνια κυριαρχία της δυτικής φιλελεύθερης δημοκρατίας και το τέλος των πολιτικών συγκρούσεων. Μετά το νέο ξέσπασμα της κρίσης του 2008, ο Fukuyama δήλωσε πως η ιστορία δεν τελείωσε και ο Marx είχε δίκιο σε κάποια πράγματα σχετικά με την κρίση υπερσυσσώρευσης.

4. Χαρακτηριστικό βιβλίο - ευαγγέλιο εκείνης της περιόδου ήταν το Negri, A., Hardt, M., (2002), Αυτοκρατορία, εκδόσεις Scripta. Ο ένας εκ των συγγραφέων, ο Antonio Negri, ήταν πρώην ηγετική φιγούρα της ιταλικής Εργατικής Αυτονομίας. Την εποχή που εκδόθηκε η «Αυτοκρατορία» είχε μετατραπεί σε νομιμόφρονα αριστερό που εκφράζεται αποκλειστικά μέσα από το πανεπιστήμιο.

Επώνυμα στελέχη της αμερικανικής ΜΚΟ Human Society, ντυμένα θαλάσσιες χελώνες διαδηλώνουν στο Seattle το 1999. Κατηγορούν τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου ως υπεύθυνο για το θάνατο των συμπαθητικών αυτών ερπετών. Ένα χρόνο πριν, οι ΗΠΑ απαγόρευαν την εισαγωγή γαρίδας από χώρες που δεν σέβονται τα δικαιώματα των θαλάσσιων χελωνών, απαγόρευση την οποία ο ΠΟΕ έκρινε πως παραβιάζει τους κανονισμούς του διεθνούς εμπορίου. Εντάξει να δολοφονούμε μουσουλμάνους στη Μέση Ανατολή, αλλά όχι και θαλάσσιες χελώνες!

φανίζονταν, το ίδιο και η εργατική τάξη και όλες οι ταξικές αντιθέσεις του παρελθόντος. Πλέον, σύμφωνα με την αριστερά, ορισμένες γιγάντιες πολυεθνικές εταιρείες έχουν σχηματίσει μια παγκόσμια εξουσία εις βάρος του 99% του πληθυσμού του πλανήτη. Παρουσίαζαν τον κόσμο κινούμενο στην αντίθετη πορεία από αυτή που κινούταν στην πραγματικότητα.

Οι ιδέες περί παγκοσμιοποίησης προσπάθησαν να εξαφανίσουν δύο κεντρικές αντιλήψεις του ταξικού ανταγωνισμού του παρελθόντος: την αντίθεση μεταξύ εργατικής τάξης και αφεντικών και την αντίθεση μεταξύ εργατικής τάξης και καπιταλιστικού κράτους. Ήταν εξαιρετικά χρήσιμο να πείσουν την εργατική τάξη πως δεν υπάρχει πλέον ως τέτοια, αλλά ανήκει στο «λαό» μαζί με τους μικρομεσαίους επιχειρηματίες, μαζί αποτελούν το λεγόμενο 99% που έχει κοινά συμφέροντα. Εξίσου χρήσιμο ήταν να την πείσουν να μην τα βάζει με το κράτος, μιας και αυτό σιγά σιγά εξαφανίζεται. Ο εχθρός του «λαού» είναι πλέον οι υπερεθνικοί οργανισμοί και οι πολυεθνικές εταιρείες. Σε γενικές γραμμές, οι ιδεολογίες αυτές πέτυχαν το στόχο τους: η διανοητική κατάσταση της εργατικής τάξης υποτιμήθηκε σημαντικά. Ολόκληρες κοινωνίες στις οποίες μαινόταν ο ταξικός πόλεμος στα 60's - 70's, πλέον είχαν εξασφαλίσει την ταξική συμφιλίωση και την κυριαρχία της μικροαστικής ιδεολογίας.

Με αυτές τις απόψεις να κυριαρχούν, στα 90's αναδύθηκε το «κίνημα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση». Η ριζοσπαστική πολιτική της εποχής ήταν οι αντισυγκεντρώσεις σε μεγάλα ραντεβού των G8 ή της ΕΕ⁵. Την κεντρική οργάνωση των συναντήσεων της αντι-παγκοσμιοποίησης είχαν τα κοινοβουλευτικά κόμματα της αριστεράς. Γύρω τους μαζεύονταν χίπηδες, καλλιτέχνες ντυμένοι ντομάτες, συνωμοσιολόγοι⁶ (κανονικοί, όχι σαν αυτούς που λένε σήμερα!), και το καρναβάλι συμπλήρωνε το black block. Το black block ήταν η συνάντηση αντιεξουσιαστών⁷ από διάφορες χώρες, οι οποίοι είχαν πλέον χάσει την δυνατότητα να σκέφτονται και να οργανώνονται ανεξάρτητα από την αριστερά. Συμπλήρωναν την βία στην εξίσωση της αντι-παγκοσμιοποίησης.

Το «κίνημα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση» φούντωσε και στη χώρα μας, μετά την συνάντηση ενάντια στην σύνοδο της G8 στην Γένοβα της Ιταλίας, τον Ιούλιο του 2001, όπου δολοφονήθηκε από μπάτσους ο C. Giuliani. Οι ιδέες της αντι-παγκοσμιοποίησης έδεσαν με την ελληνική αριστερή

5. Τέτοιου είδους συγκεντρώσεις ξεκίνησαν ήδη από τα τέλη των 80's, αλλά πήραν μεγάλες διαστάσεις μετά τη σύνοδο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου στο Seattle των ΗΠΑ το 1999.

6. Οι ιδέες περί Νέας Τάξης Πραγμάτων, που μέχρι την πτώση του ανατολικού μπλοκ ήταν απλώς περιθωριακές αντι-κομμουνιστικές θεωρίες συνωμοσίας, πήραν τεράστιες διαστάσεις με την άνοδο του «κινήματος ενάντια στην παγκοσμιοποίηση».

7. Μεταξύ αυτών ήταν π.χ. διάφορες antifa ομάδες που προέρχονται από τη γερμανική αυτονομία των 80's.

παράδοση του αντι-ιμπεριαλισμού, δηλ. ένα σύνολο πατριωτικών απόψεων που παρουσίαζαν την Ελλάδα σαν μια εξαρτημένη και άκακη χώρα, πiónι των ΗΠΑ και της υπερεθνικής ελίτ. Όλα αυτά συντέλεσαν στα μαζικότερα «αντιπολεμικά» συλλαλητήρια, που είχαν ξεκινήσει από τον βομβαρδισμό της Γιουγκοσλαβίας το 1999 και συνεχίστηκαν με τους πολέμους σε Αφγανιστάν και Ιράκ.

Προδότες της εθνικής ενότητας - Το παράδειγμα του Συνδικάτου Σαλαδόρων⁸

Όπως είπαμε παραπάνω, την στιγμή που το ελληνικό κράτος είχε γίνει η «Αμερική των Βαλκανίων» και κατέστρωνε σχέδια που συχνά ήταν σε αντίθεση με την original Αμερική, η αριστερά φρόντιζε ώστε οι διαδηλώσεις να τραντάζονται από το σύνθημα «Φονιάδες των λαών Αμερικάνοι» και ο ελληνικός ιμπεριαλισμός να περνάει απαρατήρητος. Λογικό, αν αντιληφθούμε την αριστερά ως το μισό κομμάτι του ελληνικού κράτους. Την ίδια περίοδο, οι περισσότεροι αντιεξουσιαστές δεν μπορούσαν να κάνουν πολλά παραπάνω από το να πετάνε μολότοφ στο περιθώριο των αριστερών διαδηλώσεων.

Όπως είναι αναμενόμενο, ανάμεσα στους ανθρώπους που λένε πως εχθρεύονται το κράτος και την εθνική ενότητα, θα βρισκότουσαν κάποιιοι και κάποιες να προβληματιστούν με αυτή την φάση. Ας σκεφτούμε ότι υπήρχαν πολλές φιγούρες που δεν μπορούσαν εύκολα να προσαρμοστούν σε εθνικά σχέδια και κομματικά προγράμματα (φρικιά, πάνκηδες κλπ.), ακόμα κι αν δεν μπορούσαν να πάνε την άρνηση τους αυτή ένα βήμα παρακάτω.

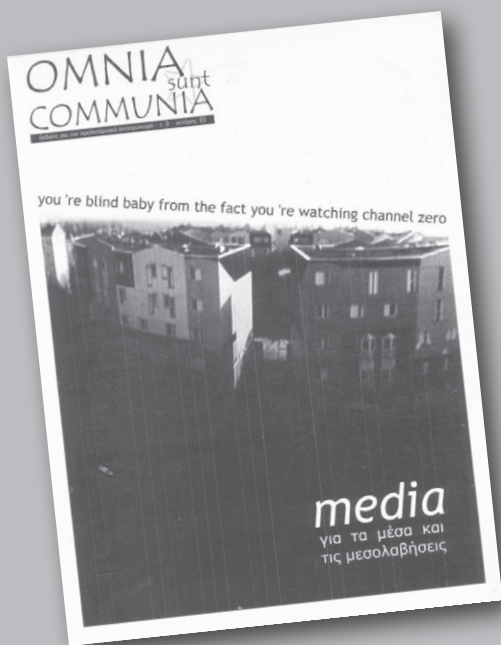
Στην Αθήνα, ήδη από τα μέσα των 90's είχαν δημιουργηθεί οι πρώτες αυτόνομες ομάδες, οι οποίες αποτελούνταν από κόσμο που αποκόπηκε από τον αντιεξουσιαστικό χώρο⁹ και συγκρότησαν μια αντίθετη άποψη που έλεγε (μεταξύ άλλων) πως «ο εχθρός μας είναι εδώ». Στην πόλη μας, στα τέλη των 90's εμφανίστηκαν επίσης κάποιες μειοψηφικές φωνές, που ξενέρωναν με τα «αντιπολεμικά» συλλαλητήρια και τον αριστερό αντι-ιμπεριαλισμό. Η αντιεξουσιαστική ομάδα Συνδικάτο Σαλαδόρων, αποτυπώνει στο λόγο της με αρκετά γλαφυρό τρόπο τέτοιες απόψεις που κυκλοφορούσαν στο περιθώριο του «χώρου». Κριτικάρουν το σχήμα περί «διεθνοποίησης του κεφαλαίου», και στην θέση του βλέπουν τον ιμπεριαλισμό των εθνικών κρατών, τόσο των μεγάλων όσο και των μικρών. Δείτε τι έλεγαν, για παράδειγμα, για τον πόλεμο στη Γιουγκοσλαβία, την εμπλοκή της Ελλάδας και τα αντιπολεμικά συλλαλητήρια το 1999:

Σε καμιά περίπτωση ο Μιλόσεβιτς δεν ήταν ο υπέρμαχος της γιουγκοσλαβικής ενότητας, όπως θέλουν να μας τον παρουσιάσουν, που προσπάθησε να την διατηρήσει ενάντια στα σχέδια του διεθνούς κεφαλαίου. Η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας ήρθε μέσα από τις συνθήκες που δημιουργήθηκαν στο εσωτερικό της, ως αποτέλεσμα των παγκόσμιων οικονομικών αλλαγών, της ήττας, στα πρώτα βήματά του, του ταξικού ανταγωνισμού που δοκίμασε να αναπτυχθεί και της στοίχισης των υποτελών πίσω από τις σημαίες των αφεντικών τους. Το διεθνές κεφάλαιο, που δεν είναι κάτι το ενιαίο, όχι μόνο δεν είχε κανένα λόγο να εμποδίσει αυτήν τη διάλυση, αντίθετα είδε - το κάθε κομμάτι του με τους στόχους του και τα σχέδιά του - μια καλή ευκαιρία να εξυπηρετήσει γενικότερους ή ειδικότερους σχεδιασμούς στην περιοχή, ενισχύοντας και πριμοδοτώντας τη διάλυση αυτή.

Ο «λαός» που όχι μόνο «σφυρίζει» μπροστά στην καθημερινή εκμετάλλευση των μεταναστών, αλλά και που υποστηρίζει την απαγόρευση της κυκλοφορίας τους μετά τη δύση του ηλίου, που δεν διστάζει να αδειάζει την καρραμπίνα πάνω τους για δέκα πατάτες και τρία αγγουράκια, σήκωσε το μικρό και ολίγον κομπλεξικό για αυτόν τον λόγο, αναστήμα του απέναντι στην παγκόσμια σατανική αυτοκρατορία - «evil» που θα λέγαν και οι αγγλοσάξονες - και υπερασπίζεται όπως μπορεί το δίκιο. Ταυτόχρονα τζογάρει - συγγνώμη, επενδύει και στο χρηματιστήριο με ιδιαίτερη προτίμηση στις «κατασκευαστικές». Σύσσωμο το κόμμα του χρηματιστηρίου από τη μια καταγγέλλει τους βομβαρδισμούς κι από την άλλη τρίβει τα

8. Το Συνδικάτο Σαλαδόρων ήταν μια αντιεξουσιαστική ομάδα στη Θεσσαλονίκη μεταξύ 1996-2003. Έβγαζε από το 1999 την εφημερίδα τοίχου Νίπελ και εξέδωσε τρεις προσούρες με τους τίτλους «Εργασία», «Πόλεμος», και «Κρίση».

9. Ένα αστέρι γεννιέται - Λόγια κι έργα των αυτόνομων μες στη μακρά δεκαετία του 1990, Περιοδικό Antifa, τ. 83, Δεκέμβριος 2022

Ας δούμε την κριτική που ασκεί η ομάδα στα indymedia, στο τεύχος 0 του περιοδικού της, που είναι αφιερωμένο στην θεματική «media». Όπως θα δούμε, θυμίζει αρκετά την κριτική που κάνουμε σήμερα στα social media, σε βαθμό που θα μπορούσαμε να περιγράψουμε το indymedia σαν ένα πρώιμο facebook για αντιεξουσιαστές:

«Πρώτα απ' όλα δίνοντας τη δυνατότητα σε οποιονδήποτε να γράψει σχεδόν οτιδήποτε [...] αναπαράγεται σωρηδόν η βλακεία, η κοινοτοπία και η χυδαιότητα. Πολλές φορές η ανταλλαγή απόψεων που διαδραματίζονται σ' αυτά τα sites παραπέμπει άμεσα στους διεξαγόμενους με μαρκαδόρο διαλόγους στις πόρτες, στα πλακάκια και στα καζανάκια δημόσιων αποχωρητηρίων και δεν μπορούμε να καταλάβουμε γιατί αυτό θα πρέπει να θεωρείται πολιτική δράση.

Δεύτερο, αυτός ο τρόπος λειτουργίας, στο βαθμό που δεν υπάρχει κανένας τρόπος ελέγχου για το ποιος γράφει και αν είναι αλήθεια αυτά που λέει, εκτός του ότι είναι ευάλωτος σε κάθε είδους προβοκάτσια, επιτρέπει στον καθένα να λέει ό,τι θέλει χωρίς να αναλαμβάνει καμία ευθύνη, καλυπτόμενος πίσω από την ανωνυμία.

Ύστερα, μέσα στο σπίτι του ο καθένας και μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή μπορεί να έχει την ψευδαίσθηση ότι συμμετέχει ενεργά στα κοινωνικά δρώμενα, μόνο και μόνο επειδή στέλνει mail αναπαράγοντας έτσι το μοναχικό πλήθος μ' ένα επιπλέον χαρακτηριστικό, αυτό της ψευδαίσθησης της συμμετοχής σε μια κοινότητα, η οποία μάλιστα σκέφτεται για και αντιδρά σε ό,τι συμβαίνει γύρω της, χωρίς όμως να κουνιέται από την καρέκλα της. [...]

Αυτή η ιστορία της διαδραστικότητας, αποτελεί αυτή τη στιγμή το ερευνητικό πεδίο πάνω στο οποίο έχουν επενδύσει όλες οι μεγάλες εταιρείες πληροφορικής και πάνω εκεί αναμένονται οι νέες τεχνολογικές εξελίξεις, ενώ αυτή η ιστορία του «don't hate the media, become the media» μυρίζει σαν το επόμενο βήμα στην εξέλιξη των μμε. Όπως και στο παρελθόν έχει πολλές φορές συμβεί και έχει καταγραφεί γλαφυρά από τη λαϊκή μούσα, «μπροστά πηγαίνουν τα φρικιά και πίσω οι εργολάβοι».

χέρια του για κάθε βόμβα που πέφτει, για κάθε γέφυρα που γκρεμίζεται, αφού σε κάθε έκρηξη αντιστοιχεί ένα limit up. [...] Οι παπάδες αγκαλιά με τους άθεους. Οι δεξιοί, οι στοχικοί και οι χρυσαυγίτες αγκαλιά με αριστερούς, σταλινικούς, τροσκιστές και μαοϊκούς (όσους απομείναν). Και στο καπάκι κάνα δυο μολότωφ από τους γνωστούς-άγνωστους που αμαυρώνουν τις μεγαλειώδεις αντιπολεμικές πορείες και έδεσε το γλυκό.¹⁰

Σύμφωνα με το Συνδικάτο Σαλταδόρων, μπροστά στον πόλεμο των αφεντικών μας αντιστοιχεί ο ρόλος του εθνοπροδότη «... που δεν είναι ούτε στο 97% των αντιμπεριαλιστών ούτε στο 3% αυτών που επικροτούν τους βομβαρδισμούς, γιατί δεν απαντάνε στα στημένα γκάλοπ (ούτε και στα μη στημένα άλλωστε)».¹¹

Το Omnia Sunt Communia¹²

Το 2003, μέλη του Συνδικάτου Σαλταδόρων μαζί με λίγους ακόμα αντιεξουσιαστές συγκροτούν την ομάδα Omnia Sunt Communia, την πρώτη ομάδα στη Θεσσαλονίκη που τοποθετείται ρητά στην εργατική αυτονομία. Η χρονική συγκυρία που αυτό συμβαίνει δεν είναι καθόλου τυχαία: είναι η κορύφωση του κινήματος της αντι-παγκοσμιοποίησης στην Θεσσαλονίκη με την Σύνοδο Κορυφής της ΕΕ τον Ιούνιο του 2003, και η δημιουργία των ελληνικών indymedia που αλλάζει ραγδαία τους τρόπους διαμεσολάβησης στο «χώρο». Όταν δηλαδή η ευθυγράμμιση του «χώρου» με τις πολιτικές της αριστεράς βαράει κόκκινο, δημιουργείται το OSC. Δείτε πώς σχολίαζαν τα αντιπολεμικά συλλαλητήρια και πώς εξηγούσαν την επιλογή τους να απέχουν από αυτά:

Αυτό για το οποίο μοιάζει να χρειάζεται να μιλήσουμε περισσότερο είναι η επιλογή μας για μη συμμετοχή (με οποιονδήποτε τρόπο...) στα αντιπολεμικά συλλαλητήρια· ακόμα παραπέρα, η στάση πλήρους και κάθετου διαχωρισμού από το αντιπολεμικό κίνημα έτσι όπως αυτό εμφανίστηκε, έκφραση όχι απλά αποστασιοποίησης αλλά έμπρακτης εναντίωσης. [...]

Ποιος ήταν ο οργανωτής όλης αυτής της ιστορίας; Οι συνελύσεις γειτονιάς και τα εργατικά συμβούλια; Τα οργανωμένα πλήθη των καταπιεσμένων και ο αυθορμητισμός τους; Όχι βέβαια!

Για άλλη μια φορά παίζανε μπάλα ορίζοντας και το γήπεδο και το έπαθλο για πάρτη τους, εννοείται, οι γνωστές, παλιές και νέες, εργολαβίες αντιπροσώπευσης. Οι μοντέρνοι αλλά διαχρονικοί στο ρόλο τους θιασώτες του καπιταλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο των διαφόρων φόρουμ και τα σταλινομούλαρα του παμε· οι από χρόνια ξεπουλημένες συνδικαλιστικές ηγεσίες και ο λαλιώτης· οι κομ-

ματικές νεολαίες κάθε απόχρωσης, δήμαρχοι, καθηγητάδες, καλλιτέχνες και λοιποί φορείς. Αυτοί κάλεσαν, αυτοί νοσηματοδότησαν, αυτοί καρπώθηκαν τα συλλαλητήρια (όπως και όσο μπορούσε ο καθένας κι όσο ήξερε). Το παιχνίδι, έτσι όπως στήθηκε, ήταν όλο και μόνο δικό τους δηλαδή εχθρικό απ' άκρη σ' άκρη.

[...] το κυρίως μήνυμα των συλλαλητηρίων όπως το είδαμε να προκύπτει σαν συμφραζόμενο της συμπαρατάξης όλων των όψεων και αποχρώσεων του εκδηλωθέντα αντιαμερικανισμού-φιλειρηνισμού, σαν σημαντικό μόνον αυτής της χαρωπής μαζικότητας δεν ήταν τελικά άλλο από την εθνική ενότητα· όχι μόνο σαν ισοπέδωση των πολλών και σύνθετων κοινωνικών ανταγωνισμών και διαιρέσεων, αλλά και ενεργητικά σαν ενιαία φωνή υπεράσπισης ορισμένου (ασαφούς, ίσως, αλλά πάντως κοινά εννοούμενου) εθνικού σωστού και συμφέροντος. [...]¹³

Το OSC ήταν προϊόν κάποιων αντιεξουσιαστών που προσπάθησαν να μην ισοπεδωθούν από τις ιδεολογίες και τους μηχανισμούς διαμεσολάβησης της εποχής τους· να καταλάβουν τι συμβαίνει γύρω τους και να υπερασπιστούν τα συλλογικά ταξικά τους συμφέροντα. Για να γίνει αυτό πραγματικότητα, χρειάστηκε η οριστική απαγκίστρωση τους από το οικοδόμημα του «χώρου», της αναρχικής ουράς της αριστεράς. Όπως έλεγαν και οι ίδιοι:

Αποφασίσαμε να μη γίνουμε υπηρέτες της σύγχυσης. Τόσο απλά. Τέλος.¹⁴

Πώς αναδύθηκε τελικά η εργατική αυτονομία στη Θεσσαλονίκη

Η αυτονομία δεν είναι μια πολιτική ιδεολογία. Η αυτονομία είναι η προσπάθεια κομματιών της εργατικής τάξης να μιλήσουν και να δράσουν για τον εαυτό τους, είναι δηλαδή μια ιστορική διαδικασία που αναδύεται ξανά και ξανά σε διάφορες εποχές. Προκύπτει από ανθρώπους που βρίσκονται στο περιθώριο κάποιων μηχανισμών διαμεσολάβησης, και καταλήγουν να συγκρουστούν μαζί τους. Στην Αθήνα των 90's αυτό συνέβη στο περιθώριο του αντιεξουσιαστικού χώρου, με την συγκρότηση των Απογόνων των Βανδάλων¹⁵ και μεταγενέστερων αυτόνομων ομάδων.

Με έναν αντίστοιχο τρόπο και μέσα από την επαφή με τις αυτόνομες ομάδες της Αθήνας, αναδύθηκε η εργατική αυτονομία στη Θεσσαλονίκη μια δεκαετία αργότερα. Χρειάστηκε μια χούφτα ανθρώπων που συγκρούστηκε με το πολιτικό της περιβάλλον, το οποίο βρωμούσε εθνική ενότητα. Χρειάστηκε τον κυνισμό απέναντι στα μαζικά συλλαλητήρια και την επίπονη επιλογή του να κάνει πολιτική ως αισχρή μειοψηφία. Σίγουρα πέρασε μέσα από φάσεις απομόνωσης, από οργανωτικά προβλήματα και μετασχηματισμούς. Αλλά αυτό θα το δούμε στο επόμενο μέρος.

10. Συνδικάτο Σαλταδόρων, Νίπελ - Πόλεμος, Μάιος 1999

11. ό.π.

12. Το Omnia Sunt Communia ήταν μια βραχύβια αυτόνομη ομάδα στη Θεσσαλονίκη, που εξέδωσε δύο τεύχη του ομώνυμου εντύπου δρόμου το 2003. Μετά την αποχώρηση ορισμένων μελών, η ομάδα μετασχηματίστηκε στους «Εργάτες του Αρνητικού», που έδρασαν στην πόλη μέχρι το 2009

13. Omnia Sunt Communia, τ. 1, Ιούνιος 2003

14. ό.π.

15. Ένα αστέρι γεννιέται - Λόγια κι έργα των αυτόνομων μες τους μακρά δεκαετία του 1990, Περιοδικό Antifa, τ. 83, Δεκέμβριος 2022